

100 arter i Skåne och Halland

2-7 januari 2021

reseledare David Erterius

AviFaunas första resa för året tillbringades i Skåne och södra Halland med syftet att se minst 100 arter och få en god start på årslistan. David Erterius ledde resan som skedde i högt tempo i nästan alla Skånes hörn med en utflykt in till södra Halland. Då det var Corona-tider var det möjligt att genomföra resan i egen bil och med egen övernattnig. Man kunde också välja en enstaka dagstur att haka på om man bara ville vara med lite grann eller se någon speciell art under professionell ledning. Totalt sågs 127 arter på resan.

Deltagare

Erik Hirschfeld, Gabriella Håkansson, Stefan Johansson, Dorte & Leo Kjeldmand, Lennart Lander, Lars-Bertil Nilsson, Christian Swensson, Carina Wattmo.

Rödhake. Stefan Johansson.

Väder och allmän fågeltillgång

Den milda vintern gjorde att fågeltillgången i Skåne och Halland var ovanligt god med både hög individrikedom samt förhållandevis många olika arter som övervintrade eller försökte övervintra. Den i särklass ovanligaste arten vi noterade var sibirisk knölsvärta vilket är första gången arten ses på en AviFaunaresa inom Sveriges gränser. Annat extra kul som hamnade i vårt protokoll var mandarinand, kaspisk trut, havssula, toppskarv, ägretthäger, hökuggla, brandkronad kungsfågel, trädgårdsträdskrypare, svarthakad buskskvätta, gulärla (östlig) samt bändelkorsnäbb. Flera av de här arterna ansågs vara mycket svåra eller rentav omöjliga att se i januari månad för bara några decennier sedan vilket speglar hur vissa arter ökat reellt samt även den ökande skådaraktiviteten. Se vidare de respektive artkommentarerna under "höjdpunkter" nedan.

Vi inledde den 2 januari med behagligt väder i södra Laholmsbukten där det var så gott som vindstilla och strax över noll grader samt uppehåll. Dagen efter, den 3 januari blåste det ganska ihållande med en frisk nordostlig vind medan temperaturen fortfarande höll sig strax över noll och det var uppehåll hela dagen. Natten mot den 4 januari skedde ett

väderomslag med en uppkläring och sjunkande temperaturer till en bit under nollstrecket. Detta "stökade om" något i planeringen så till vida att vissa långtidsstationära arter försvann på grund av att det frös till samtidigt som en del nya fåglar hittades, framtvingade av kylan. Vi klarade oss helt från nederbörd även den här dagen och vinden var fortfarande frisk och ihållande nordostlig. Den 5 januari var det fortfarande strax under noll grader och en frisk nordostlig vind, vilket försvårade något när vi skulle spana över havet på Bjärehalvön. Vidare dämpades fågelaktiviteten något av den mulna väderleken när dagen inleddes inne i skogen i södra Hallands inland. Sporadiskt snöfall uppe på Hallandsåsen men i övrigt uppehåll. På grund av ymnigt snöfall och befärade trafikproblem den 6 januari valde vi "safety first" och att inte köra ända bort till nordöstra Skåne och Österlen, som var den ursprungliga planen, utan att istället höll vi oss i västra Skåne. Mer ihållande snöfall även i västra Skåne den här dagen samt en temperatur precis på eller strax under noll men vi klarade oss trots allt från trafikproblem. Vinden var måttlig från nordost. Avslutningsvis bjöd den 7 januari på enstaka snöbyar och en temperatur som fortfarande låg på noll eller strax över samt en måttlig nordostvind.

Höjdpunkter under resan - intressanta noteringar

gravand *Tadorna tadorna*

1 ex sågs väl vid Gröna boden, Inre Foteviken.

mandarinand *Aix galericulata*

Fina obsar på 3 hanar i Rönne å vid Hembygdsparken i Ängelholm. Svenska fynd gjorda fr. o. m. år 1995 har av raritetskommittén nyligen flyttats från kategori E till kategori C och därmed är dessa nu kryssbara.

skedand *Anas clypeata*

1 hane sågs fint i Lomma kyrkdammar.

snatterand *Anas strepera*

1 ex Lomma kyrkdammar.

bläsand *Anas penelope*

Ovanligt många observationer tack vare den milda vintern med flera hundra vid Gröna jaktstugan, Inre Foteviken som högsta enskilda notering.

stjärtand *Anas acuta*

Ett 10-tal, inklusive flera snygga hanar, sågs bra vid Lomma södra.

kricka *Anas crecca*

Sågs födosöka på ovanligt nära håll på tångbankarna vid Trelleborg västra.

brunand *Aythya ferina*

5 individer, både hanar och honor, kunde ses bra vid Näsbyholmssjön.

bergand *Aythya marila*

Åtminstone ett par hundra sågs rasta med andra änder utanför Stensåns mynning.

ejder *Somateria mollissima*

Flera hundra rastade längs klipporna utmed kusten bortanför Mölle hamn.

svärta *Melanitta fusca*

Ca 200 ex rastande med andra änder på havet utanför Stensåns mynning och en handfull rastande utanför Torekovs rev tillsammans med sjöorrar.

Sibirisk knölsvärta. Märten Müller.

sibirisk knölsvärta *Melanitta stejnegeri*

En adult hane sågs rasta i en stor flock bestående av i huvudsak svärtor, sjöorrar och bergänder utanför Stensåns mynning.

Vår timing kunde knappast ha blivit bättre då fågeln upptäcktes av Märten Müller (se hans foto nedan) bara några timmar innan 100 arter gick av stapeln! Troligtvis är detta en återkommande fågel som även sågs på samma ställe i december 2019. Det finns färre än 10 fynd av arten i Sverige och första fyndet gjordes så sent som år 2012. Fram till för ganska nyligen ansågs både arterna amerikansk knölsvärta (*Melanitta deglandi*) och

sibirisk knölsvärta endast vara underarter av vår vanliga svärta men sentida studier har visat att de snarare är egna arter. Den sibiriska knölsvärtnen häckar som närmast vid floden Yenisey i norra centrala Sibirien och dess normala övervintringsområde är västra Stilla havet från Kamtjatkahalvön i norr till havet utanför Kina i söder.

sjöorre *Melanitta nigra*

Ett 50-tal rastande med andra änder utanför Stensåns mynning och fina obsar på ett 20-tal rastande utanför Torekovs rev tillsammans med svärtor.

alfågel *Clangula hyemalis*

En hane utanför Stensåns mynning tillsammans med andra änder, ett 30-tal utanför Löderups strandbad samt närobsar på en 2K-fågel inne i Lerviks hamn.

salskrake *Mergellus albellus*

Fina obsar på 2 adulta hanar och 1 honfärgad tillsammans ute i Näsbyholmssjön.

rapphöna *Perdix perdix*

Fina obsar på 6 ex ute på en åker mellan Norrbölinge och E6.

skogsduva *Columba oenas*

Ca 75 ex poserade för oss på kraftledningarna vid Barsebäcks mosse.

Turkduva. David Erterius.

turkduva *Streptopelia decaocto*

Fina obsar på ett 40-tal ex vid Västrabygård.

vattenrall *Rallus aquaticus*

1 ex hördes från vassen vid fågeltornet i Löddesnäs.

rörhöna *Gallinula chloropus*

Fina obsar på 1 ungfågel vid Rönne å i Ängelholm och 2 ex nära Skönadalsdammen, Svarte.

smådopping *Tachybaptus ruficollis*

2 ex sågs väl vid Lomma kyrkdammar.

svarthakedopping *Podiceps auritus*

1 ex på havet utanför Lerviks hamn.

strandkata *Haematopus ostralegus*

En flock på 10 ex visade upp sig på sandrevlarna vid Sandön.

tofsvipa *Vanellus vanellus*

1 ex på sandrevlarna vid Sandön.

ljungpipare *Pluvialis apricaria*

En flock på 27 ex kom inflygande och landade på Torekovs rev i samband med vår lunchpaus där och vi bjöds på fina obsar.

storspov *Numenius arquata*

8 ex Gröna Jaktstugan, Inre Foteviken, ca 15 ex Sandön, Utvälinge och 8 ex Lomma södra.

kärrensäppa *Calidris alpina*

En flock på ca 30 ex på långt håll bort mot Vejbystrand, sedda från Lervik.

skärrensäppa *Calidris maritima*

Fina obsar på ett 20-tal ex vid Torekovs rev.

dvärgbeckasin *Lymnocyptes minimus*

Totalt 4 ex stöttes i ett sumpigt parti längst in i Lerviks hamn.

enkelbeckasin *Gallinago gallinago*

1 ex stöttes i ett sumpigt parti längst in i Lerviks hamn.

rödbena *Tringa totanus*

1 ex kundes beskådas på en tångbank vid Höllvikens strand.

kaspisk trut *Larus cachinnans*

Bra obsar på en 4K (3:e vinterdräkt) som vilade med andra trutar vid Flyinge kungsgård. Kaspisk trut ansågs tidigare vara en underart av vår vanliga gråtrut men studier har senare visat att den är en fullgod art. Den kaspiska trutens utbredningsområde har expanderat kraftigt under 2000-talet och arten häckar numera som närmast i norra Polen och i södra Baltikum där den på häckplatserna ofta tränger undan den mer fåtaliga gråtruten.

sillgrissla *Uria aalge*

1 ex förbiflygande vid Torekovs hamn. Sågs tyvärr inte av alla.

smålom *Gavia stellata*

1 ex sågs rasta på ganska nära håll vid Löderups strandbad. Sågs tyvärr inte av alla.

vit stork *Ciconia ciconia*

Ett 10-tal ex tillsammans med trutar i gödselbrunnen vid Flyinge kungsgård. Samtliga fåglar var ringmärkta och kunde därmed konstateras tillhöra det skånska storkprojektet. Eftersom det numera finns ett flertal projektfåglar som är frihäckande och reproducerar sig i det vilda har vi valt att här ta med dessa i artlistan.

havssula *Morus bassanus*

Bra obsar på 5 adulta som höll till med trutar vid en mindre fiskebåt strax utanför Mölle hamn.

Havssulan är numera ett regelbundet inslag längs den skånska västkusten vintertid, något som tros vara kopplat till en ökad födotillgång i framförallt Öresund.

toppskarv *Phalacrocorax aristotelis*

En 2K-fågel (juvenil) sågs rasta på Svarteskär strax utanför Torekovs hamn. Även ett 10-tal sedda på långt håll från Lerviks hamn, rastande på Grytskären samt flygande ute över Skälderviken. Toppskarven har ökat kraftigt i Sverige under 2000-talet och har hittills konstaterats häcka i såväl Bohuslän, Halland som Skåne. Fram till det tidiga 1990-talet ansågs den vara en förstaklassens raritet i landet.

ägretthäger *Ardea alba*

Fina obsar på 1 ex som rastade i Näsbyholmssjön och 16 ex var uppe och flög över Havgårdssjön. Liksom hos toppskarven har det även här skett en kraftig ökning de senaste åren, men här har fynden formligen exploderat bara under de senaste fem åren. Det är ännu så länge oklart vad uppträdandet beror på men en gissning är att det är kopplat till mildare klimat och en förändrad födotillgång. De flesta europeiska ägretthägerarna övervintrar idag i Europa till skillnad mot förr i tiden då de allra flesta flyttade till Afrika. Som lite kul kuriosas kan nämnas att arten för bara 30 år sedan ansågs

vara en stor raritet i Sverige och t. ex. vallfärdade folk till en småländsk sjö för att se en känd individ som höll till där.

kungsörn *Aquila chrysaetos*

Två yngre ex sedda på långt håll från Havgårdssjön.

sparvhök *Accipiter nisus*

1 adult hane förbiflygande vid Lomma kyrkdammar och 1 ex förbiflygande vid Kulla-Gunnarstorp.

duvhök *Accipiter gentilis*

En 2K-fågel attackerade en flock skogsduvor vid Barsebäcksmosse och 1 ex sett snabbt förbiflygande längs vägen på Bjärehalvön.

blå kärrhök *Circus cyaneus*

Bra obsar på en jagande 2K-fågel vid Gröna jaktstugan, Inre Foteviken och 1 ex jagande vid fågeltornet, Löddesnäs.

kattuggla *Strix aluco*

Vi såg 1 ex mycket fint på dagkvist där den satt inne i en "kvast" i en björk. En av resans höjdpunkter!

hökuggla *Surnia ulula*

1 ex vid ett hygge nära Pennebo på Hallandsåsen.

Arten ses sällsynt och knappt årligen vintertid i södra Sverige. Den häckar som närmast fåtaligt och oregelbundet från södra Norrland och norrut. Antalet häckande par styrs i hög grad av tillgången på smågnagare.

hornuggla *Asio otus*

1 ex sågs bra på sin dagkvist vid Lerbergets camping.

kungsfiskare *Alcedo atthis*

2 ex vid Lomma kyrkdammar samt 1 ex Lerviks hamn. Samtliga sedda väl sittande.

Vad som förefaller vara rekordmånga individer av arten har noterats vintern -20/-21, ett direkt resultat av de allt mildare vintrarna och därmed en ökad överlevnad hos artens ungfåglar.

spillkråka *Dryocopus martius*

Fina obsar på en födosökande hona i skogen vid Kulla-Gunnarstorp.

gröngöling *Picus viridis*

1 ex förbiflygande vid Klören och 1 ex förbiflygande vid Kulla-Gunnarstorp.

pilgrimsfalk *Falco peregrinus*

En 2K hona svepte förbi lågt alldeles framför bilarna några kilometer innan vi kom fram till Hardeberga stenbrott och en 2K hane kretsade över våra huvuden vid Torekovs rev.

nötskrika *Garrulus glandarius*

1 ex hördes vid Långhultamyrens naturreservat.

svartmes *Periparus ater*

1 ex visade sig fint vid Långhultamyrens naturreservat och 1 ex hördes vid Klören.

tofsmes *Lophophanes cristatus*

1 ex hördes vid Långhultamyrens naturreservat.

entita *Poecile palustris*

1 ex hördes vid Långhultamyrens naturreservat.

talltita *Poecile montanus*

1 ex sågs av Gabriella längs vägen i Halland.

skäggmes *Panurus biarmicus*

1 honfärgad sedd väl då den födosökte i vassen vid Vegeåns mynning. Även 2 ex sedda förbiflygande där samt flera hörda. Arten förefaller ha varit ovanligt talrik vintern -20/-21 vilket är ett direkt resultat av de allt mildare vintrarna och därmed en ökad överlevnad hos artens ungfåglar.

sånglärka *Alauda arvensis*

Ett 20-tal sedda i flykten vid norra hamnen, Malmö samt 1 ex som sågs väl i en åkerkant längs vägen på Kullahalvön.

stjärtmes *Aegithalos caudatus*

En flock på ca 10 ex och däribland två kontinentala, alltså rasen *europaeus* sågs väl i skogen vid Kulla-Gunnarstorp.

gransångare *Phylloscopus collybita*

Bra obsar på 1 ex vid Borgeby reningsverk.

brandkronad kungsfågel *Regulus ignicapilla*

Bra obsar på 1 ex vid Lomma kustdammar.

En kraftig ökning märks i antalet övervintrande individer som direkt kan kopplas till de allt mildare vintrarna. Arten konstaterades för första gången häcka i Sverige år 1990 och numera häckar den med uppskattningsvis tusentals (kanske t.o.m. tiotusentals?) par i landet.

trädgårdsträdskrypare *Certhia brachydactyla*

Fina obsar på en födosökande hane i Lunden vid Rosendal. Den lockade även samt sjöng några strofer. Även ytterligare en individ som hördes locka i duett med hanen.

Arten har invandrat från norra Själland i Danmark och finns numera häckande med flera par i Helsingborgsområdet. Med all sannolikhet gynnas även den här arten av de allt mildare vintrarna och man kan nog vänta sig en spridning och ökning av antalet fynd i framtiden.

stare *Sturnus vulgaris*

Ett 10-tal förbiflygande vid Strömnäs, Löddesnäs samt småflockar sedda vid ett par tillfällen längs vägen på Kullahalvön.

rödvingetrast *Turdus iliacus*

1 ex i en flock björktrastar vid Havgårdssjön.

taltrast *Turdus philomelos*

1 ex stöttes längs ett dike vid Strömnäs, Löddesnäs.

Svart rödstjärt. David Erterius.

svart rödstjärt *Phoenicurus ochruros*

1 honfärgad vid västra stranden i Trelleborg samt 1 adult hane som visade upp sig riktigt fint på stranden vid Örby ängar.

svarthakad buskskvätta *Saxicola rubicola*

Ett par sågs väl vid Rosenlunds våtmark.

Rekordmånga övervintrande individer av arten har noterats vintern -20/-21 med en fyndkoncentration till den svenska västkusten.

Strömstare. Foto: Stefan Johansson

strömstare *Cinclus cinclus*

Två olika ex vid bron över Fylleån i utkanten av Simlångsdalen.

järnsparv *Prunella modularis*

1 ex sågs längs ett dike vid Strömnäs, Löddesnäs.

gulärsla *Motacilla flava*

1 adult på stranden i västra Trelleborg, på samma tångbank som forsärlan och sädesärlorna. Vad som förefaller vara samma individ sågs även på samma ställe förra vintern. Att döma av fågelns lockläte i kombination med utseendet tillhör den någon av raserna *plexa* eller *tschutschensis* vilka båda häckar i norra och nordöstra Sibirien. Den sistnämnda har av flera auktorer fått artstatus och kallas då "östlig gulärsla". Renodlade vinterfynd av gulärsla är i övrigt ytterst ovanliga i Sverige och förutom Trelleborgs-fågeln finns bara ytterligare några få liknande fynd .

forsärla *Motacilla cinerea*

1 ex på stranden i västra Trelleborg, på samma tångbank som gulärlan och sädesärlorna.

sädesärla *Motacilla alba*

2 ex på stranden i västra Trelleborg, på samma tångbank som gulärlan och forsärlan.

skärpiplärka *Anthus petrosus*

Ett 10-tal sågs väl då de födosökte i tången vid Torekovs rev.

bändelkorsnäbb *Loxia bifasciata*

En flock på hela 17 ex sågs mycket väl i ett lärkbestånd i Gabeljung. Både gamla hanar och honor samt ungfåglar fanns i flocken.

Arten ses fåtaligt och oregelbundet i södra Sverige och uteblir helt vissa år. Dess uppträdande i söder styrs av födotillgången längre norrut och fåglarna blir, likt andra korsnäbbar, mer rörliga när födan (främst lärkfrön) tryter i norr. Bändelkorsnäbben häckar som närmast fåtaligt och oregelbundet i de norrländska barrskogarna och mer regelbundet från norra Finland och österut genom den ryska tajgan.

lappspurv *Calcarius lapponicus*

2 ex sågs i flykten tillsammans med sånglärkor i norra hamnen, Malmö.

snöspurv *Plectrophenax nivalis*

4 ex födosökte på stranden vid Örby ängar och sågs mycket fint på nära håll.

kornspurv *Emberiza calandra*

En flock på ca 75 ex sågs väl i ett träd vid Grimshög, Peppinge. En fågel satt till och med och småsjöng!

Snösparv. Foto: Stefan Johansson

Besökta lokaler

Lördag 2 januari (halvdag): Södra Laholmsbukten och Ängelholm.
Stensåns mynning, Eskilstorpsstrand, Ängelholms hembygdspark.

Söndag 3 januari: södra Skånes inland och skånska sydkusten.
Grimshög, Löderups strandbad, östra industriområdet Ystad, Skönadalssdammen,
Näsbyholmssjön, Havgårdssjön, Gabeljung, västra Trelleborg, Kämpingevassen,
Höllvikens strand, gröna jaktstugan i Foteviken.

Måndag 4 januari: Västra Skåne och Öresundskusten.
Barsebäcks mosse, Borgeby reningsverk, Löddesnäs, Strömnäs, Lomma kyrkdammar,
Hardeberga stenbrott, Flyinge Kungsgård, Skatteberga, Vombsjöns västra ängar, norra
hamnen i Malmö.

Tisdag 5 januari: södra Hallands inland, Bjärehalvön och Skälderviken.
Långhultamyren, Fylleån, Bygget, Pennebo, Torekovs rev, Torekovs hamn, Lervik, Sandön.

Onsdag 6 januari: Kullahalvön och Öresundskusten.
Klören, Vegeåns mynning, Utvälinge, Kullahalvöns bas, Lerberget, Alnarpsparken, Lomma södra, Lomma kustdammar, Borgeby reningsverk.

Torsdag 7 januari (halvdag): Kullahalvön och Helsingborgsområdet.
Kulla-Gunnarstorp, Mölle hamn, Rosendals våtmark, Lunden/Rosendal, Bruces skog, Örby ängar.

www.avifauna.se